

ANNI PAULINI PEREGRINATIO

24. června – 5. července 2009

SVATYNĚ

PANNY MARIE RŮŽENCOVÉ V POMPEJÍCH

Jako většina poutních míst, zrodila se i tato svatyně pod Vesuvem bez velkolepých zjevení a zvláště oslnivých zázraků, na prostém místě, v údolí chudých a zapomenutých vesničanů, zamořeném lupiči, tváří v tvář pohřbenému městu, „příbytku mrtvých pohanů“, kde se uctívali „modly a démony“, podle leitmotivu, který se často opakuje ve spisech bl. Bartola Longa, zakladatele nových Pompejí. Skromné okolnosti, které provázely jejich vznik, počínaje zakoupením obrazu a posléze jeho ještě skromnější transport na hnojním povozu, 13. listopadu 1875 do nechvalně proslulého pompejského údolí, které se navíc vyznačovalo slabou vírou, náboženskou nevědomostí a nejkrajnějším společensko-ekonomickým úpadkem obyvatelstva.

Základní kámen nové svatyně byl položen 8. května 1876. Díky neúnavnému úsilí zakladatele – který se stal propagátorem „měsíčního příspěvku“ – a tiskovým šířitelem úcty k Panně Marii růžencové, nový chrám v Pompejích už předtím, než byl dostaven, přitahoval velké množství poutníků. Už v roce 1863 se jich k modlitbě *Prosby* sešlo kolem dvaceti tisíc. A tento příliv neustával, naopak stále více narůstal, takže „de facto“ určoval výraz dnešní svatyně, která vyrostla do své dnešní podoby v průběhu patnácti let – téměř jako symbol patnácti tradičních růžencových tajemství. A tak mohlo 8. května 1891 dojít k jejímu posvěcení.

Charakter poutního místa byl tomuto chrámu oficiálně přiznán brevem „*Quotquot Religionis*“ papeže Lva XIII., s datem 28. 3. 1890. V tomto papežském dokumentu se praví: „Není nám neznámo, že naše milované děti Bartolo Longo a jeho manželka ..., na radu biskupa z Noly, vybudovali od základů v pompejském údolí, nedaleko onoho rozbořeného a vymizelého kdysi vzkvétajícího města, nový vznešený chrám, zahrnutý hojnou výzdobou k počtě Panny Marie s titulem Růžencová... Pověst tohoto chrámu se stále více šíří mezi křesťanskými národy, takže stoupá počet těch, kdo na tomto místě prosí o pomoc Marii, Matku Boží, která zde tolikerou a tak hojnou milostí prokazuje své panství, k ní se utíkají jako poutníci či alespoň se k ní obracejí s důvěrou“.

V roce 1893, u příležitosti papežova biskupského jubilea, Bartolo Longo daroval svatyni Svatému Stolci, a Lev XIII. pak následujícího roku ji brevem '*Qua Providentia*' (13.3.1894) prohlásil „papežskou“ svatyní, a svěřil ji patronátu Svatého Stolce, zatímco její správu ponechal Longovi. V roce 1901 došlo ke slavnostní inauguraci průčelí chrámu,

věnovaného všeobecnému bratrství, Téhož roku, u příležitosti 25. výročí jejího založení, byla svatyně v Pompejích prohlášena „papežskou bazilikou“, a uznán její všeobecný charakter. V důsledku bolestných okolností, Bartolo Longo daroval papeži sv. Piu X. i všechna ostatní díla, která vedle svatyně založil (12.9.1906) a sám tu zůstal skoro jako eremita, v neustálé modlitbě, pokorném plnění Boží vůle a nikdy nehasnoucí činorodém apoštolském a sociálním úsilí, až do své smrti (5. října 1926). Zakladatel svatyně, neúnavný šířitel úcty k svatému růženci a otec sirotků, byl beatifikován papežem Janem Pavlem II., 26. října 1980.

"Jako dva přátelé, kteří se často spolu stýkají, obyčejně připodobní ve svých zvycích, tak i my, důvěrným rozhovorem s Ježíšem a Pannou Marií při rozjímání tajemství růžence a svatým přijímáním vytváříme tentýž život, můžeme se stávat - nakolik je toho schopna naše nízkost - podobni jim a naučit se od těchto svrchovaných příkladů žít pokorně, chudě, skrytě, trpělivě a dokonale." (B. Longo)

Bl. Bartolo Longo – laik ve službě Boží

Narodil se 10. února 1841 v Latianu – malebné vesničce jihoitalské Puglie, obklopené olivovými háji a úrodnými vinicemi. Jeho otec – dr. Bartoloměj, pocházel z vážené a zámožné rodiny, matka Antonia Loparelli byla dcerou mesagnského městského rady. Matka se vyznačovala mírností, prozíravostí a především pevným charakterem.

Svatost křtu přijal 13. února v kostele rodiště.

Tento den mu byl povždy velmi drahý, a připomínal si ho víc, než den narození, protože v křestním prameni se zrodil k pravému životu, k životu Boží milosti. Rodina Longových patřila v Latianu k nejvýznamnějším. Děd byl starostou a otec schopným a velmi pečlivým lékařem. Už od malička se Bartolo vyznačoval sympatickou a živou povahou i velkou rozumovou vnímavostí. Navíc si nikdy neodpustil různé vtipné poznámky celkem o všech, které potkal, což občas způsobilo rozruch v jinak poklidném rodinném životě. Matka mu vštěpovala úctu k Panně Marii a vedla ho k modlitbě svatého růžence. Zvláště pak mu byla příkladem křesťanského života především ve službě chudým, o které sama pečovala. V šesti letech byl „Bartoluccio“ poslán na studia do Francavilla Fontany, do koleje Skolopských otců, kteří poskytovali tradiční i klasické vzdělání, jak bylo tehdy zvykem. Jeho rodinou se zakrátko stali jako spolužáci, tak vychovatelé. Studia mu šla skvěle, i když musel držet na uzdě svou živost, pro níž byla škola hotovým utrpením. Občas se dopustil nějaké klukoviny a byl potrestán. Trest však přijal, protože – jak sám říkával – „činil ho lepším“. Měl rád hudbu a se spolužáky založil skupinu s dřevěnými nástroji a zvonkohrou

z velínového papíru. Bylo mu deset, když zemřel otec. V jeho výchově pak bedlivě pokračoval otčím – advokát Giovanni Campi.

Už kolem roku 1859, když jej otčím poslal do Lecce, aby zde u právníka soukromě studoval advokacii, protože se obával vlivu revolučního smýšlení, které se začalo šířit v neapolském království. Během univerzitních studií Bartola přitahovalo nejen vědění, ale i zábavy, studentské oslavy, jakož i liberální myšlení a idea nezávislosti. V té době totiž Garibaldi organizoval „Výpravu tisíci“ a padla vláda Burbonů. Liberální studenti v Lecce se o tyto události živě zajímali. Aby se o „garibaldovcích“ a jejich počinech dověděli co nejlépe, organizovali sešlosti, a na jedné z nich se dokonce dotazovali jakéhosi „médiá“. Bourbonská policie, která nebyla liberálům nakloněna, se o těchto spiritistických sedánkách dozvěděla, pojala podezření, a proto na liberály nastražila léčku. Bartolo jí však unikl, neboť otčím, poté co se od přítele prétora dověděl o hrozícím nebezpečí, přinutil mladíka, aby se vrátil do Mesagne. Vzhledem k tomu, že Casatiho zákonem byla soukromá univerzitní studia zrušena, musel se Bartolo přestěhovat do Neapole, a tam pokračovat se studiu. Po pádu Burbonů pak museli katedry opustit profesori, kteří na nich působili za jejich vlády, a na katedry byli jmenováni docenti, kteří ve zcela proticírkevním duchu hřímali proti omylům Církve, nevědomosti kněží, fanatismu a pověřivosti. V Neapoli se pak mnozí účastnili spiritistických seancí, aby měli větší jistoty a záruky. Byly to spolky se vším všudy: večer co večer se po domech zasedalo kolem stolku na třech nožkách, rozmlouvalo se s duchy a hledala se pravda. Také Bartolo jeden takový kruh spiritizmu pravidelně navštěvoval. Byl nadšen, protože se domníval, že našel cestu pravdy. Vnitřní klid však nenacházel. Ztratil totiž víru, v níž vyrůstal a kterou se kdysi žilo v rodném Latianu. I přes tyto duševní boje i pád do omylu, Bartolo studií nezanechal a 12. prosince 1864 dosáhl doktorátu práv.

V Bartolově duši zuřila bouře. Jeho mysl stále více upadala do úzkosti; tíseň nedokázaly zahnat ani odpovědi Michaela – „anděla strážného“, v jehož pomoc věřil a s nímž během spiritistických sedánek rozmlouval. Věřil, že anděl je zářivý, krásný, naslouchal mu a podle jeho rad jednal, než si povšiml, že v jeho odpovědích a požadavcích jsou mnohá protirečení. Potřeboval proto najít ke své cestě jiné anděly, takové, kteří by mu pomohli vrátit se k ideálům, jimiž žil v mládí a útlém dětství. A skutečně jich našel spoustu. Prvním „andělem“ se mu stal jeho přítel – profesor na lyceu – Vincenzo Pepe, s nímž neustále udržoval přátelské styky, a také o svátcích se navštěvovali. Během těchto návštěv jej Vincenzo vybízel, aby opustil ony hlouposti, a vrátil se ke ztracené víře, a také mu radil, aby začal pracovat jako advokát. Za Bartola se modlila i vzdělaná a dobrosrdečná Caterina Volpicelli – švagrová Longova přítele markýze Francesca Imperialiho, - oddaná ctitelka Božského Srdce Páně, a zbožná duše. Velký podíl na Longově obrácení měl don Alberto Radente, dominikán upřímného srdce, houževnaté povahy a velké duchovní síly, k němuž svého přítele Bartola, hledajícího pravdu, Vincenzo Pepe poslal. A tak se 29. května 1865 Bartolo představil otci Radentemu v bazilice S. Domenico Maggiore. Ten jej vlídně přivítal a pomohl mu vymanit se z osidel spiritizmu a znovu najít cestu zbožnosti, kterou v době univerzitních studií částečně opustil. Jeho návrat do lůna Církve byl považován za veliké obrácení. Došlo k němu právě v den svátku Nejsvětějšího Srdce Ježíšova, 23. června 1865. Od té chvíle se veškerá energie jeho ducha, jeho kultura i morální síla zcela oddaly znovunabyté víře a především mariánské úctě.

Dům Cateriny Volpicellové se stal centrem spirituality a navštěvovalo jej mnoho mužů i žen, toužících po duchovní dokonalosti. Často sem přicházel i Bartolo a při jedné z těchto příležitostí poznal hraběnkou Mariannu Farnararo, vdovu po hraběti Albenziu De Fuscovi. Šlechtična, pocházející z Monopoli, ale sídlící v Neapoli, měla pět dětí a značné dědictví, sestávající z polností a farem, ležících v pompejském údolí, které však nepřinášely skoro žádný zisk. Mladý advokát se nabídl, že se o vdoviny administrativní záležitosti postará. Tak se mohl osobně přesvědčit o bídě, omezenosti a nevědomosti pompejských rolníků, kterých tehdy bylo něco přes 2000, o jejich ne vždy mravných a bezvadných zvyklostech. Tato chudina čelila den co den útisku lupičů, jakým byl např. věhlasný Pilone, což bylo přezvisko zbojníka Antonia Cozzolina. Kromě krádeží, ovládnutí a oddanosti všem druhům nepravosti, panovaly v údolí také předsudky, pověřivost a falešná přesvědčení. Bartolo znovu pocítil tíhu omylů mládí a snažil se zachránit svou duši. Ale jaký vhodnější prostředek zvolit, než šíření modlitby růžence? V této myšlence našel neklidný Bartolův duch uspokojení. Od té chvíle nesledoval nic jiného, než šíření modlitby svatého růžence mezi rolníky pompejského údolí. Za tímto účelem také uspořádal v říjnu roku 1873

slavnost se světelným procesím, loterií, ohňostroji a hudební kapelou. Don Radente měl za úkol pronést při této příležitosti vhodnou řeč. Ale tu se najednou zvedla silná bouře, takže farníci se nemohli slavnosti zúčastnit. Vše tak zcela krachlo. Následujícího roku se však slavnost opakovala a navíc byla obohacena o výstav sochy Madony, a rok nato slavnosti předcházely misie, které vzbudily pozornost mnoha rolníků, mužů i žen, a to i z okolních krajín. K počtě Panny Marie měl posloužit obraz, malba Růžencové Madony, která měla být umístěna v kostelíku v údolí. Bartolo, spolu s donem Radentem, s nímž se náhodou potkal, jej našel v jednom neapolském krámu. Obraz však pro něj byl příliš drahý a proto se musel obrátit na sestru Concettu de Litala při Růžencové konzervatoři u Medinské brány, a vyprosit si nějaký obraz od ní. Sestra mu ukázala staré a sešlé plátno, na němž byl obraz Panny Marie se svatým

Dominikem po pravici a svatou Růženu po levici. Když jej Bartolo spatřil, vyžádal si trochu času na rozmyšlenou. Vzápětí však přišel s hraběnkou De Fusco, aby mu řekla svůj názor. Šlechtična však byla při pohledu na nuzné plátno znechucena a nechtěla jej vzít. Řeholnice však rozhodla za ni a nechala naložit obraz zahalený do plátna na vůz a zavézt ho Longovi. Obraz však musel být v pompejském údolí už večer, aby se tak oslavil konec misí. Jak to udělat? Bartolo si vzpomněl na jistého Angela Tortoru, vozku, který každou sobotu jezdíval do Neapole, aby tam v panských stájích nakydal hnůj a pak ho prodával rolníkům v údolí. Zašel za ním a svěřil mu obraz, který pak byl vezen na páchnoucím nákladu. Jakmile byl dopraven do pompejského údolí, povolali malíře Galella, aby obraz zrestauroval. Ten si na dílo vyžádal čas, protože plátno bylo ve velmi zchátralém stavu. Uplynuly skoro tři měsíce a obraz byl hotov. Tak mohl být 13. února 1876 umístěn na starém oltáři farního kostela, i když Bartolo chtěl pro zrestaurovaný posvátný obraz nechat

postavit oltář nový. Záhy se kolem obrazu začaly dít zázraky. K dalšímu zvelebení jej proto svěřili malíři Maldarellimu, jenž přemaloval svatou Růženu na svatou Kateřinu Sienskou. Poté následovala další restaurování. Poslední v pořadí, na němž pracovali Olivetští otcové benediktíni z Říma, bylo dokončeno roku 1965, a 23. dubna korunoval obraz sám papež Pavel VI. K důstojnému umístění obrazu však bylo třeba vybudovat alespoň oltář nebo přímo kostel, jak říkal Mons. Formisano, biskup z Noly. Ale Bartolo neměl tolik peněz, aby se do stavby kostela vůbec mohl dát. Biskup mu dal k dispozici 500 lir, a poradil mu, aby požádal všechny rolníky o jeden měsíční plat a kostel stavět na etapy, podle toho, jak budou peníze. Dále mu poradil, aby vedle maličkého, zchátralého kostelíka, vybudoval nový chrám. Bartolo se proto na Nový rok 1876 vypravil, aby obešel usedlíky a vytvořil seznam těch, kdo se zavázali, že budou na stavbu měsíčně přispívat. Stavět kostel v tehdejší nuzné době bylo skutečně velmi náročné. Tři sta lidí se zavázalo, že jeden měsíční plat za rok věnují na stavbu kostela. Ročně to činilo 180 lir. To však bylo velmi málo. Proba se proto rozšířila i do okolních usedlostí, kde lidé odpověděli stejně. I hraběnka De Fusco, která byla Bartolovi zavázána za správní vypořádání svých polností, se rozhodla, že využije svých známostí v aristokratických kruzích. Tak ke stavbě chrámu v Pompejích připojili svůj podpis i měšťané a šlechtici. Ke zvýšení příspěvků pomohly i zázraky: uzdravení dívky trpící epilepsií; uzdravení matky, která již ležela na smrtelné posteli; uzdravení těžce nemocného kněze, což se nedalo vědecky vysvětlit. Tato uzdravení se připisovala Panně Marii v Pompejích a podpisů pod měsíční plat na stavbu chrámu značně přibývalo. Když se nashromáždila poměrně slušná částka, mohl být zakoupen pozemek ke stavbě – celkem 12 arů. Když v dubnu roku 1876 přišel Longo do rodného Latiana, aby navštívil nemocnou matku, svůj příspěvek mu předalo nejen rodné město, ale i Francavilla Fontana a Mesagne. Téhož roku byl položen základní kámen ke stavbě svatyně a 8. května 1891, legát papeže Lva XIII. – Raffaele Monaco La Valletta, zasvětil majestátný chrám Panně Marii. Bartolo Longo, který měl v úmyslu postavit mariánský oltář, tak během patnácti let vybudoval celé město zasvěcené Panně Marii, Královně Vítězné, jak ji nazýval.

V mysli i v srdci Bartola Longa se zrodilo mnoho děl, která byla financována věřícími a stala se nejvznešenějším projevem dobročinné lásky. První charitativní institucí, vybudovanou poblíž svatyně jako dílo křesťanské lásky, byl dívčí sirotčinec, otevřený 8. května 1887, a krátce nato byla otevřena rozlehlá budova chlapeckého institutu „Bartola Longa“, určeného pro záchranu dětí – sirotků zákona, tzn. dětí uvězněných. Ty se měly v institutu naučit studovat a pracovat. Institut také provozoval proslulou tiskárnu. V klášteře řeholnic „Dcer Pompejského růžence“ sídlí Kongregace růžencových sester, a je jedinou kongregací, kterou založil laik. Sestry pečují o pompejské instituce. Ženský institut „Sacro Cuore“ se zrodil z úvah v roce 19621 a tento záměr byl předložen papeži Benediktu XV. Už následujícího roku pak byl realizován na přilehlém náměstí Neposkvrněného Početí Panny Marie. Žijí v něm dcerky vězňů. Bartolo Longo ještě mohl být přítomen položení základního kamene tohoto posledního díla, ale jeho slavnostního otevření, k němuž došlo 15. října 1926, se už nedočkal. Několik dní předtím, - 5. října 1926 se jeho pozemská pouť završila. Dva dny byla rakev se zesnulým vystavena k modlitbě věřících a 7. října, po smutečních obřadech, byly jeho pozůstatky uloženy v bazilice v Pompejích u nohou Madony, která vykonala tolik divů a dosud nepřestává ve svých zázracích. Beatifikační proces byl zahájen 8. května 1934 a završen slavnostní beatifikací, 26. října 1980.

MODLITBA K PANNĚ MARII RŮŽENCOVÉ V POMPEJÍCH

Vznešená Královno Vítězná, Královno nebe a země,
v tvém jménu se radují nebesa a chvěje podsvětí.
Slavná Královno Růžence, my tvoje děti,
shromážděné v tento slavný den, ti chceme vyjádřit vroucnost svého srdce
a s dětinnou důvěrou ti předkládáme naše trápení,
z Trůnu laskavosti, na němž sídlíš,
přívětivě shlédni, ó Maria, na nás, na naše rodiny, na Evropu i svět.
Ať u Tebe dojdou soucitu naše strádání a soužení, co nám ztrpčují život.
Pohleď, ó Matko, co nebezpečí duše i těla, co pohrom a zármutků na nás doléhá.
Matko, vypros nám u svého božského Syna milosrdenství,
A svou laskavostí pokoř srdce hříšníků. Ukaž všem, jaká jsi, Královno míru a odpuštění.

Zdravas Maria ...

Je pravdou, že my, i když jsme tvými dětmi, každým hříchem znovu v srdci křížujeme
našeho Ježíše, a znovu probodáváme tvé srdce.
Přiznáváme, že zasluhujeme ty nejpřísnější tresty. Ale rozpomeň se, jak jsi na Golgotě
spolu se svatou Krví, přijala závěť umírajícího Spasitele,
který tě prohlásil naší Matkou, Matkou hříšníků.
Jako naše Matka, jsi proto naší Přímluvkyní, naší nadějí.

A my, v slzách, vztahujeme své prosebné ruce a voláme: smiluj se.
Dobrá Matko, smiluj se nade námi, nad našimi dušemi, nad našimi rodinami, nad našimi
příbuznými, nad našimi zemřelými, především nad našimi nepřáteli i nad mnohými,
kteří si říkají křesťané, a přece urážejí milující Srdce tvého Syna.
Dnes prosíme, smiluj se nad zbloudilými národy, nad celou Evropou, nad celým světem,
aby se kajícím vrátil k tvému Srdci.
Nade všemi se smiluj, Matko milosrdenství!

Zdrávas Maria ...

Maria, rač nás milostivě vyslyšet!
Do tvých rukou vložil Ježíš všechny poklady své milosti a svého slitování.
Ty, korunovaná Královno, sedíš po pravici svého Syna, v zářivé nehasnoucí slávě,
nade všemi kůry andělů. Tvá vláda se rozpíná až do konce nebes,
tobě je podrobena země i celé stvoření.
Jsi všemohoucí skrze milost. Proto nám můžeš pomoci. Pokud bys nám pomoci nechtěla,
protože jsme nevděčné děti a tvé ochrany si nezasloužíme, nevíme, na koho se obrátit.
Tvé mateřské srdce nedopustí, abys viděla, nás své děti, ztracené.
Děťátko, jež spatřujeme na tvém klíně a mystický růženec, který obdivujeme v tvé ruce,
nám dodávají důvěry, že budeme vyslyšeni. A my ti zcela důvěřujeme,
jako slabé děti se odporoučíme do nejněžnější mateřské náruče,
a dnes od tebe očekáváme toužebné milosti.

Zdrávas Maria....

Prosme o Mariino požehnání

A nyní tě, Královno,
prosíme o poslední milost, kterou nám v tento slavný den nemůžeš odepřít.
Nám všem uděl svou stálou lásku a především své mateřské požehnání.
Neodejdeme od Tebe, dokud nám nepožehnáš.
Požehnej, Maria, v této chvíli Svatému Otcí.
K dávnému jasu své koruny, k vítězstvím tvého růžence,
pro něž tě nazývají Královnou vítěznou, připoj Matko ještě toto:
dej zvítězit náboženství a uděl mír lidskému společenství.
Žehnej našim biskupům, kněžím a zvláště těm, kdo horlí pro tvou svatyni.
Žehnej konečně všem, kdo pěstují a šíří úctu k svatému růženci.
Ó posvátný růženci, sladký řetězci, co nás spojuješ s Bohem,
pouto lásky, co pojíš nás s anděly, věži spásy při útocích zla,
bezpečný přístave v ztroskotáních světa, už tě nikdy neopustíme.
Budeš nám útěchou v hodině úzkosti, tobě patří poslední polibek hasnoucího života.
Posledním vzdechem našich rtů pak bude tvé přesladké jméno, Královno růžencová,
naše drahá Matko, Útočiště hříšníků, Potěšení zarmoucených.
Budiž všude požehnaná, na nebi i na zemi, nyní a navěky. Amen.

Zdrávas Královno....